

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koole, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijkemaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroom, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; M. B. van 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Melchizedek, de koning van Salem, VII. — Uit de Schrift: Vrolijk zijn (Deut. 26:11). — Kerkelijk leven: Over moeilijkheid van juiste terminologie, I. Tweeërlei curatorschap. Over hiërarchie. Hulp opleiding predikant Argentinië. De Grootte Catechismus van Zacharias Ursinus, XVIII. — Even parkeren: Offensief des geloofs. — Literatuur en kunst: Zijn doel niet bereikt. — Zielkunde: Onderdommeling. — Muzikale kroniek: Muzikale bloemlezing, I. — Het boek van de week: „Opmarsch in de Middellandsche Zee”. — Vakwetenschap en praktijk: Bijbelsche zeevaart. — Perschoonw. — Correspondentie. — Kerknieuws.

Melchizedek, de Koning van Salem.

VII.

HOOFDSTUK V.

Het optreden van Melchizedek.

§ 21. Het optreden van Melchizedek bestaat allereerst hierin, dat hij Abraham huldigt. Hij biedt brood en wijn aan. Hoewel deze huldebetooning, zooals straks blijken zal, vol genegenheid is door Melchizedeks eensgezindheid met Abraham in godsdienstig opzicht, is dit optreden toch allereerst een daad van politieke strekking. Abraham is overwinnaar geworden van vijanden, die ook Melchizedek gaarne zag teruggeslagen. Wel hebben ze Salem met rust gelaten. Doch dit kwam niet voort uit een betere gezindheid jegens deze stad. Het zal eerder zijn verklaring vinden in het feit, dat de stad strategisch zoo gunstig gelegen was. Uit solidariteitsgevoel met de genabuurde volkeren heeft Melchizedek den bevrijder geëerd.

Is nu het aanbieden van brood en water huldebetoon, in plaats van water wijn te brengen is huldebetoon. Menigmaal wordt van beide wel melding gemaakt, zoowel in de Heilige Schrift als in de profane oud-oostersche literatuur. We hebben hier dan ook in het geheel niet te doen met een offer! (zie § 5).

§ 22. Dit optreden van Melchizedek is van hem als koning te verwachten. Daden van politieke strekking geschieden door koningen. Zijn verdere optreden geschiedt echter in andere kwaliteit. Daarom wordt in Gen. 14 die andere kwaliteit eerst omschreven: Hij was een priester van God den Allerhoogste. (vs 18b.)

Dit is de eerste maal, dat we in de Schrift lezen van een priester. In het boek Genesis wordt verder over geen andere priesters gesproken, dan de Egyptische. Vervolgens wordt dit ambt genoemd met betrekking tot Jehro, den priester in Midian. Ook had Israël zijn priesters voordat het speciale priesterschap van Aäron werd ingesteld door God Zelf (vergel. Ex. 19:22, 24 met 28:1 en v.). En evenals Melchizedek koning en priester tegelijk was, achten ook, blijkens hun inscripties, de Babylonische koningen van de oudste tijden af, zich met priesterschap bekleed. Na de instelling van het Aäronietisch priesterschap, is er in de Schrift natuurlijk van de priesters dezer ordening menigmaal sprake. Ook vóórdien blijkt uit bovengenoemde gevallen het priesterschap een algemeen verschijnsel te zijn. Melchizedek, de koning van Salem is, in de Heilige Schrift, daarvan de eerste getuige.

Is dit priesterschap veelszins verheidenscht, Melchizedek is priester van God, den Allerhoogste. Deze godsnaam is een combinatie van de meest algemeene aanduiding der Godheid met een bijzondere aanduiding. In de bijzondere aanduiding, die de auteur hier bezigt (Allerhoogste), zien we de bedoeling zulk een appositie aan den algemeene

nen naam: God, toe te voegen, dat duidelijk wordt, dat Melchizedek priester is van den eenigen waren God, Dien, gelijk de lezers van het boek Genesis weten, Abraham dient. Hiermede wordt Melchizedek ons voorgesteld niet als een heidensch priester, maar als dienaar van den waarachtigen God.

Deze waarachtige God is van de schepping af aan de menschen bekend geweest en heeft zich na den val bij vernieuwing geopenbaard. De eerste twaalf hoofdstukken van Genesis berichten ons hoe in een bepaalde linie van geslachten bij deze openbaring werd geleefd. We krijgen daarbij den indruk, dat deze aanvaarding der openbaring Gods bij een steeds kleiner wordende groep menschen gevonden werd, tot ten slotte Abraham de eenige is. Hier blijkt ons echter plotseling, dat ook Melchizedek, over wiens afkomst niets wordt bericht, dien God kende en diende als priester. Dat is het unieke van zijn verschijning. Straks komt dat nog sterker uit in de belijdenis, die hij aflegt aangaande God den Schepper.

De vraag komt op hoe Melchizedek aan deze Godskennis kwam.

Met de beantwoording van deze vraag hangt ook samen het reeds besproken oordeel, dat men heeft over zijn historiciteit. In de school van Wellhausen werd geoordeeld dat dergelijke kennis eerst na eeuwenlange ontwikkeling mogelijk was. Daarmede wordt de historiciteit van Melchizedek ontkend. Dit is geen beantwoording der gestelde vraag, maar een wegnemen van de unieke verschijning van Melchizedek.

De verschillende meeningen, die in de Joodsche literatuur over Melchizedek ten beste worden gegeven (§ 3), beantwoorden deze vraag, door hem in relatie te zetten met de bekende generatie der geloovigen (Sem). Chronologisch kunnen echter Abraham en de zoon van Sem geen tijdgenooten zijn. Wel zou men dit kunnen meenen op grond van de in de geslachtsregisters, van Gen. 11 vermelde leeftijden. Wanneer men deze geslachtsregisters houdt voor onverkort, dan komt men tot de voorstelling, dat Sem Abraham heeft overleefd. Dat ze voor verkort gehouden moeten worden is reeds gebleken in § 16.¹⁾

Hoewel het niet onmogelijk is, dat Melchizedek deze Godskennis verkregen heeft door zijn omgang met Abraham sedert diens verblijf in Palestina, ligt het meer voor de hand uit het feit, dat Melchizedek deze kennis had, de conclusie te trekken, dat de kennis van den waren God nog in wijderen kring verbreid was dan we ons dat plegen voor te stellen volgens den (trouwens subjectieven) indruk, dien we ons maken bij lezing der eerste twaalf hoofdstukken van het boek Genesis.

Het is in deze priesterlijke hoedanigheid, dat Melchizedek Abraham zegen t. We gebruiken hier de uitdrukking, die de Statenvertaling ons aan de hand doet en ook de gewone vertaling is van het oorspronkelijke woord. Zegenen wil echter zeggen: iemand of iets doen welgedijen, iemands welzijn bevorderen. Nu blijkt uit de woorden die Melchizedek spreekt, dat van zijn zegening Abraham en God de objecten zijn. Maar dan kan zegenen hier niet beteekenen: doen welgedijen. Want Melchizedek kan wel Abrahams welstand, niet Gods welstand bevorderen.

Zegenen is het uitspreken van goede woorden jegens iemand of iets. Met die zegening gaat gepaard de kracht, die dat goede woord in vervulling doet gaan. Alzoo zegent God. Maar ook de mensch. En niet alleen in het Oostersche bijgeloof. De heiden van het antieke Oosten hield zijn goden voor de schenkers van alle zegeningen. Maar ook de mensch kon iets goeds ten aanzien van zijn medemens zeggen. De aanroeping der goden gaf dan aan zijn zeggen magische kracht, waardoor dat

1) Een aannemelijke hypothese dienaangaande heeft Prof. v. Gelderen ontwikkeld in het Bijbelsch Handb. I, pag. 111.

Altijd filosofie!

Aan iedere redeneering, niet alleen aan die van Dr Kuyper, Dr Bavinck e.a., maar evenzeer aan die van Dr Ten Hoor en Dr Bos liggen „wijsgeerige gronden” ten grondslag.

Tot de wijsbegeerte behoort onder meer de logica en de „weg der kennis”, en natuurlijk niemand kan in zulk een geding redeneeren, of hij komt met deze wijsgeerige wetenschappen, ook al merkt hij het zelf niet, in aanraking.

Het verschil is maar, dat de één dit inziet, en daarom die wetenschappen bestudeert, terwijl de ander dit niet merkt, en nu eenvoudig praktisch, zonder de noodige kennis van zaken, te werk gaat.

Ook dan is er wel een wijsgeerig uitgangspunt, een wijsgeerige achtergrond, een wijsgeerige grondslag, alleen maar ze zijn niet met bewustheid gekozen, doch slechts „op den tast en op het gevoel af”, als we ons zoo mogen uitdrukken, in gebruik genomen.

Gemeenlijk nu plegen deze laatste betoogen dan aan hen, die wel deze wetenschappen onderzochten, en dus met bewustheid te werk gingen, na te roepen, dat ze in de filosofie verdronken.

Glukkig weet 's Heeren volk ook in Nederland, juist wijl het Gereformeerd is, dat „de walsche filosofie” even verwerpelijk als „de echte, Christelijke filosofie” prijdelijk is.

Er leeft nog een traditie onder ons, dat juist toen Luther de „philosophie” overboord wierp, Calvijn en zijn epigonen haar opgevocht en in veilige haven hebben gebracht.

Vandaar dat ook wij het ons steeds tot een eere rekenen, als men doet uithooven, dat de waar, de gode, de echte, de bij het licht van Gods Woord uitgewerkte filosofie, ook in onze schrijvers tot haar recht komt.

Dr A. KUYPER,

„De Heraut”, No. 929, 18 Nov. 1896.

zeggen werd geacht in daden over te gaan. Eveneens kon hij het kwade van iemand zeggen, onder aanroeping van de goden. Zoo ontstonden de in het Oosten zoo menigvuldig voorkomende zegen- en vloekformules. Ook bij de geloovigen in dien tijd is dit zeggen van goede of booze woorden jegens iemand meer dan enkel een gebruik van woorden. Bij hen ontleent dit zeggen dan zijn meerdere kracht aan hun geloofsgemeenschap met God. Wanneer geloovigen zoo in gemeenschap met God een medemens goed of kwaad toewenschen, spreken zij Gods gedachten over iemand uit. Ze zijn dan in hun spreken profeten. Zoo heeft Noach over Sem en Japhet het goede gezegd, over Cham het kwade. Omdat hij dit deed door het geloof, door kennis van en kijk op het leven der zonen, welke hem door gemeenschap met God eigen zijn, wordt dit „het goede zeggen” zegenen en dit „het kwade zeggen” vervloeken. Het is profetische werkzaamheid. Dat zulk spreken inderdaad meer is dan woorden, blijkt op Izaks sterfbed: de woorden zijn op eens anders hoofd neergekomen dan Izak bedoelde. Ze gaan niettemin door en kunnen niet teruggenomen worden.

Van dit zegenen in den vollen zin des woords, welgedijen bevorderen, kunnen dus God en menschen subject zijn, maar God kan er niet het object van zijn. Dat is in strijd met de verhouding tusschen Schepper en schepsel. Daarom past hier de gewone beteekenis van zegenen niet. Verschillende beteekenissen aan te nemen al naar gelang God of mensch object is, bevredigt niet. Zoo vertaalt hijv. „Tekst en Uitleg”:

Gezegend zij Abram door God den Allerhoogste, En geprezen zij God de Allerhoogste,

Daarom zoeken we een grondbeteekenis van het in de Statenvertaling telkens met „zegenen” vertaalde woord, die zoowel op God als op menschen van toepassing kan zijn. We vinden die door vergelijking met het Assyrisch, in welke taal dit woord huldigen beteekent en ook goden en menschen tot object heeft.²⁾

We hebben daarom de woorden, vertaald met: „Gezegend zij Abram” en „Gezegend zij God” op

2) Hebr. brk = Ass. krb. Het verschil is door metathesis te verklaren.